

AULES D'ACOLLIDA

ORIENTACIONS PER A LA GESTIÓ I L'ORGANITZACIÓ

Índex

Presentació	5
1. L'aula d'acollida en el centre educatiu	6
2. Professionals que intervenen a l'aula d'acollida	8
2.1. El tutor o la tutora d'aula d'acollida	8
2.2. Altres professionals	9
3. Gestió de l'aula d'acollida	10
3.1 Aspectes organitzatius	10
3.1.1. Destinatari	10
3.1.2. Nombre d'alumnes per grup i horari	10
3.1.3. Temps de permanència	10
3.1.4. Professorat	11
3.2. Metodologia	12
3.3. Pla de Suport Individualitzat	13
3.4. Avaluació	16
4. Formació i assessorament als centres amb aula d'acollida	17
4.1. Formació	17
4.1.1. Itinerari formatiu adreçat al professorat	17
4.1.2. Formació per als centres educatius	18
4.2. Assessorament	19
5. Recursos i materials	20
5.1. Oferir una atenció personalitzada de qualitat	20
5.1.1. L'acollida	20
5.1.2. Reconeixement de la llengua familiar	20
5.1.3. Coneixement de les característiques de les llengües de l'alumnat nouvingut	22
5.1.4. Coneixement dels processos de socialització de diversos grups culturals	22
5.1.5. Coneixement de l'escolarització prèvia de l'alumnat	23
5.2. Aprenentatge inicial de la llengua	23
5.2.1. Els nivells de llengua	23
5.2.2. Materials i recursos per facilitar la comunicació	25
5.2.3. L'ensenyament de la llengua oral	26
5.2.4. L'ensenyament de la llengua escrita	26
5.2.5. L'aplicació de les TAC	27
5.3. Pas del llenguatge comunicatiu al llenguatge acadèmic	28
6. Proves d'avaluació final de l'aula d'acollida	29
6.1. Integració escolar	29
6.2. Llengua catalana	30

Presentació

L'aula d'acollida és un **suport addicional adreçat a l'alumnat nouvingut**, és un punt de referència i un marc de treball obert, amb una interacció constant amb la dinàmica del centre, que permet una atenció emocional i curricular personalitzada, i un aprenentatge intensiu de la llengua catalana. Proporciona a l'alumnat nouvingut una atenció adequada a les necessitats i als progressos relacionals i lingüístics, com a complement del treball del grup classe al qual estigui adscrit.

El 14,4% d'alumnat de l'escola catalana és de nacionalitat estrangera. A les aules de Catalunya es parlen unes 160 llengües diferents. Per tal d'atendre l'alumnat d'origen estranger, el sistema educatiu català configura un itinerari que passa per l'**acollida inicial**, l'**aprenentatge intensiu de la llengua catalana a l'aula d'acollida** amb l'inici del procés d'inclusió escolar i social, i la incorporació progressiva de l'alumnat a l'aula ordinària a partir del **suport lingüístic i social**.

Dins el marc d'un sistema educatiu inclusiu, a més de les **mesures** i els **suports universals** que s'han d'aplicar per a tot l'alumnat, les aules d'acollida i el suport lingüístic i social es consideren **mesures i suports addicionals** que són específics per a l'alumnat d'origen estranger, que es complementen amb estratègies de suport a l'aula ordinària en totes les àrees i matèries.

Els centres educatius que durant els cinc cursos darrers han tingut una o més dotacions d'aules d'acollida tenen garantida una aula d'acollida de continuïtat. Aquest recurs va acompanyat del compromís per part de la direcció del centre educatiu d'assignar aquesta plaça, durant tres cursos continus, a docents que, preferentment, tinguin plaça en el centre i que tinguin el perfil docent reconegut d'acollida i immersió. A més a més, aquestes dotacions compten amb l'assessorament pedagògic per part dels equips d'assessorament LIC i la supervisió de la Inspecció Educativa. Per la seva part, els docents nomenats com a tutors d'aula d'acollida adquireixen el compromís de seguir un itinerari formatiu que garanteix assolir el perfil docent necessari.

El fet d'adjudicar una dotació d'aula d'acollida a un centre educatiu va estretament lligat a l'assumpció explícita per part del centre d'un seguit de compromisos sobre aspectes didàctics i de tipus organitzatiu:

- Preveure els recursos humans i materials necessaris per oferir una bona acollida a l'alumnat nouvingut.
- Proporcionar els recursos organitzatius i metodològics en relació amb els objectius d'integració i aprenentatge de la llengua.
- Designar un tutor o una tutora per a aula d'acollida d'entre els professionals amb destinació definitiva del centre, sempre que sigui possible, per tal de garantir-ne la continuïtat pedagògica.
- Revisar els documents de gestió amb l'objectiu d'adequar-los a l'objectiu de ser un centre acollidor, en especial el Pla d'acollida i el Projecte lingüístic de centre.

En conseqüència, a fi de donar sentit a aquesta aula, el centre educatiu ha d'establir un procés de millora en l'atenció de tot l'alumnat i ha d'incloure el recurs en l'organització general del centre.

1. L'aula d'acollida en el centre educatiu

L'Aula d'acollida és un **suport addicional** que permet ajustar la resposta educativa de forma flexible, preventiva i temporal, focalitzant la intervenció educativa en aquells aspectes del procés d'aprenentatge i desenvolupament personal que poden comprometre l'avenç personal i escolar.

És un recurs, una estratègia organitzativa i metodològica, per atendre l'alumnat nouvingut quan arriba al sistema educatiu de Catalunya. Té una doble finalitat: en primer lloc, que l'alumnat se senti ben atès i valorat en els aspectes emocionals i, en segon lloc, que disposi de les eines bàsiques per iniciar, al més aviat possible i en les millors condicions, el seu procés d'ensenyament-aprenentatge.

Què és l'aula d'acollida?

L'aula d'acollida és un marc de referència i un entorn de treball obert dins del centre educatiu que facilita l'atenció immediata i més adequada a l'alumnat nouvingut i que ajuda el professorat en un dels reptes educatius més importants de l'escola catalana del segle XXI. Aquesta estructura organitzativa permet tenir previstes una sèrie de mesures curriculars i metodològiques, materials curriculars, etc., que garanteixen l'aprenentatge intensiu de la llengua catalana, l'aprenentatge d'uns coneixements bàsics i la progressiva incorporació de l'alumnat a l'aula ordinària tenint en compte els aspectes emocionals de l'acollida.

L'existència d'una aula d'acollida no ha d'anar en contra del principi que és el centre educatiu el responsable de l'acolliment, de la planificació de l'itinerari educatiu i del seguiment del procés d'aprenentatge de l'alumnat nouvingut. Per tant, s'han d'activar tots els recursos personals, didàctics, metodològics i organitzatius del centre per tal de garantir l'èxit escolar i la igualtat d'oportunitats. L'**aula ordinària** és l'espai de referència d'aquest alumnat, mentre que l'**aula d'acollida** vol garantir l'acollida emocional i accelerar l'aprenentatge de la llengua vehicular de l'ensenyament.

Seguint els currículums escolars de Catalunya, cal tenir present que l'objectiu central de l'educació és preparar tot l'alumnat per afrontar els reptes de la societat plural, multilingüe i multicultural del segle XXI, la qual cosa significa facilitar que els nois i les noies desenvolupin aquelles competències lingüístiques que mobilitzen coneixements, aptituds, actituds i representacions relacionades amb les llengües i les cultures; actuar i reeixir en el seu entorn; comunicar-se amb les altres persones, i compartir els sabers i les referències culturals, és a dir, que puguin construir els fonaments de la ciutadania, del coneixement del que és la condició humana, de la comprensió d'altri. De fet, la presència d'alumnat de tantes procedències a les nostres aules hauria de ser una de les eines que hauria d'aprofitar el professorat per treballar els valors i els continguts que emanen del **plurilingüisme** i de la **interculturalitat**.

En definitiva, el procés d'integració de l'alumnat nouvingut al centre recau tant en el grup classe de referència com en l'aula d'acollida.¹ L'alumnat ha d'assistir amb el seu grup classe a

¹ La Llei 7/1983, de 18 d'abril, de normalització lingüística a Catalunya ja va vetllar per garantir que l'alumnat no sigui separat en diferents centres o aules per raó de llengua. L'Estatut d'Autonomia de Catalunya reforça també que cal garantir que no es separaran els alumnes per raó de llengua en diferents grups classe, així com també ho fa la Llei d'Educació de Catalunya.

les àrees que requereixen menys competència lingüística, com ara Educació Física, Educació Plàstica, Audiovisual i Visual, o Música, per exemple. D'aquesta manera es garanteixen espais comuns de socialització des del primer moment d'incorporació de l'alumnat nouvingut als centres.

L'aula d'acollida té, per definició, les característiques bàsiques següents:

- És un recurs **obert** perquè facilita l'acollida de l'alumnat nouvingut amb la resta de companys i companyes en un context d'educació inclusiva i potencia l'aprenentatge de la llengua catalana. L'alumnat ha de poder incorporar-s'hi en qualsevol moment del curs, i també s'ha de poder decidir la incorporació total d'un alumne o una alumna a l'aula ordinària en el moment que es consideri més adient.
- És un recurs **flexible** perquè respon a les necessitats d'aprenentatge i d'acollida de l'alumnat. En funció d'aquestes necessitats educatives específiques diferenciades, cada centre ha de donar resposta mitjançant models organitzatius diferents.
- És **dinàmica** perquè és una part més de l'acció educativa del centre i, per tant, ha de formar part dels processos de reflexió pedagògica.

Tenint en compte aquests principis i el caràcter inclusiu de l'escola catalana, cada centre aadequa el recurs a les seves necessitats i les seves possibilitats organitzatives.

En resum, l'aula d'acollida ha de formar part del plantejament general del centre tant pel que fa a les actuacions del professorat com a l'atenció que rep l'alumnat. Ha d'oferir una atenció personalitzada de qualitat i iniciar l'aprenentatge intensiu de la llengua catalana per ajudar a passar del llenguatge comunicatiu al llenguatge acadèmic, cosa que ha de facilitar, a la vegada, l'accés al currículum ordinari.

La làmina d'Aula d'acollida és un **recurs didàctic** que permet realitzar un aprenentatge de lèxic dins d'un context. Al mateix temps, serveix per proporcionar a l'aprenent estructures morfosintàctiques i expressions que revertiran posteriorment en la seva vida quotidiana, ja que estaran relacionades amb les diferents funcions del llenguatge.

2. Professionals que intervenen a l'aula d'acollida

2.1. El tutor o la tutora d'aula d'acollida

L'adjudicació d'una aula d'acollida implica el nomenament d'un tutor o d'una tutora. Per ocupar aquest lloc de treball es recomana que aquest professional tingui destinació definitiva en el centre a fi de garantir la continuïtat del recurs, i aprofitar l'experiència i el bagatge de la posada en funcionament de l'aula.

En el moment de fer la proposta de nomenament d'aquest docent, és important que l'equip directiu tingui en compte la seva experiència docent en l'ensenyament de les llengües, la seva competència digital i la seva capacitat de lideratge, d'empatia i de dinamització.

Qui s'encarrega del funcionament de l'aula?

El tutor o la tutora de l'aula d'acollida és la figura essencial per al funcionament de l'aula. És important que el professional que es faci càrrec de l'aula formi part, preferentment, del professorat amb destinació definitiva al centre.

Cal vetllar especialment que aquest professional tingui una bona competència lingüística en català i sensibilitat pels processos d'acollida i integració de l'alumnat nouvingut.

L'aula d'acollida és un espai de referència per a l'alumnat nouvingut. Cal tenir present, però, que forma part d'un grup classe, on està adscrit i on realitza una part important dels seus aprenentatges. La resposta educativa que s'ofereix a l'alumnat i la seva incorporació al centre no és únicament una "responsabilitat" del tutor o de la tutora de l'aula d'acollida, sinó de tota la comunitat educativa.

Les funcions que un tutor o una tutora d'aula d'acollida desenvolupa són les següents:

- Gestionar l'aula d'acollida: planificar recursos i actuacions, programar les seqüències d'aprenentatge, aplicar les metodologies més adequades i avaluar processos i resultats.
- Fer l'avaluació inicial i elaborar conjuntament amb el tutor o la tutora d'aula ordinària els plans individuals intensius i col·laborar en les adaptacions curriculars individualitzades o les modificacions del currículum.
- Coordinar amb la resta de l'equip docent les actuacions per assegurar la coherència educativa i promoure la integració de l'alumnat nouvingut a les seves aules de referència.
- Aplicar metodologies d'immersió lingüística, estratègies d'inclusió social i incorporar continguts d'educació intercultural.

- Coordinar-se amb el docent responsable de la coordinació de llengua i cohesió social del centre (CLIC) i altres professionals (servei de traducció, assessor o assessora LIC, EAP...).

2.2. Altres professionals

Malgrat que la principal tasca de gestió de l'aula d'acollida correspon al tutor o la tutora de l'aula, hi ha altres professionals que tenen un paper important important en l'acollida de l'alumnat nouvingut:

- **El tutor o la tutora de l'aula ordinària** vetlla pel progressiu assoliment de les competències bàsiques de l'alumnat que comparteix horari entre l'aula d'acollida i l'aula ordinària, i coordina amb la resta de l'equip docent les actuacions per assegurar la coherència educativa.
- **El docent responsable de la coordinació LIC** de centre col·labora en la gestió d'actuacions que fan referència a l'acollida i a la integració de l'alumnat nouvingut, per la qual cosa ajuda a definir estratègies d'atenció a aquest alumnat, participa en l'organització i l'optimització dels recursos i coordina les actuacions dels professionals externs que hi intervenen.
- **L'assessor o l'assessora LIC** orienta i fa el seguiment de l'organització de l'aula d'acollida, assessora sobre les estratègies d'ensenyament-aprenentatge de la llengua amb l'alumnat nouvingut i sobre els recursos didàctics, orienta sobre el treball tutorial amb aquest alumnat i sobre les estratègies que faciliten la col·laboració entre l'aula d'acollida i el grup classe, i, en general, sobre l'elaboració, revisió o desenvolupament dels plans d'acollida i del projecte lingüístic.

A més d'aquests professionals que tenen encomanades funcions específiques en relació amb l'alumnat nouvingut, en els casos que l'alumne o l'alumna presenti necessitats educatives especials, cal recórrer als recursos habituals dels quals disposa el centre per atendre la diversitat:

- A l'educació primària, quan un alumne o una alumna amb necessitats educatives especials s'incorpora al centre, el tutor o la tutora, amb la col·laboració del professional d'educació especial i de l'EAP, coordina l'equip de cicle per formalitzar per escrit les adaptacions curriculars o, si escau, les modificacions del currículum.
- En el cas de secundària, el **professorat d'orientació educativa** del centre i l'EAP assessoren el coordinador pedagògic o la coordinadora pedagògica i els diferents departament didàctics implicats a formalitzar per escrit les adaptacions curriculars o, si escau, les modificacions del currículum.
- **Els tècnics i les tècniques d'integració social** han de col·laborar amb l'equip docent que correspongui en l'elaboració d'un pla de treball per a l'alumnat que atèn, on s'especifiquin els objectius que cal assolir i les actuacions que cal dur a terme, procurant, sempre que sigui possible, el seu desenvolupament en l'entorn de l'aula ordinària.

3. Gestió de l'aula d'acollida

3.1 Aspectes organitzatius

3.1.1. Destinataris

L'aula d'acollida va destinada a l'alumnat de nacionalitat estrangera incorporat en el sistema educatiu català en els dos últims anys, darrers (24 mesos), procedent d'un procés migratori i que necessiti una adaptació curricular específica i no tingui coneixement de la llengua vehicular de l'escola. Excepcionalment, l'alumnat procedent d'àmbits culturals molt allunyats del nostre pot romandre a l'aula d'acollida 36 mesos. Convé no confondre aquest alumnat amb alumnat procedent d'altres indrets de l'estat que segueix un currículum similar i només té el desconeixement de la llengua catalana. En aquest cas cal seguir les orientacions pròpies de l'atenció individualitzada.

Tampoc no és adequat fer servir aquest recurs per a l'alumnat d'educació infantil ni de primer cicle d'educació primària², moment en el qual s'està produint la iniciació del procés lectoescriptor.

3.1.2. Nombre d'alumnes per grup i horari

El nombre d'alumnes que s'ha d'atendre simultàniament en una aula d'acollida ha de ser reduït. Aquest nombre pot variar en funció de les característiques de l'alumnat: el nivell d'escolarització previ, de la proximitat o no al català de la seva llengua d'origen, del grau de maduresa i del seu progrés en el procés d'aprenentatge. Ara bé, orientativament, no és aconsellable que el nombre sobrepassi el de **12 alumnes alhora**.

L'alumnat nouvingut no ha de romandre totes les hores lectives a l'aula d'acollida. Una opció recomanable és que hi faci, com a màxim, la meitat del seu horari lectiu setmanal i que la durada de l'assistència vagi disminuint a mesura que avanci en els aprenentatges.

L'atenció dins de l'aula d'acollida, per tant, es fa de la manera més intensiva possible per tal de facilitar la incorporació d'aquest alumnat al grup classe en totes les àrees.

3.1.3. Temps de permanència

El temps d'estada a l'aula d'acollida és limitat (es recomana que no superi els 2 anys) ja que és un recurs transitori i sempre dependrà de les característiques personals de l'alumnat. Per això, cada centre ha de planificar les estratègies organitzatives i metodològiques que millor s'adaptin a la seva realitat.

² Els centres de primària poden comptar amb la col·laboració del personal laboral de la categoria professional tècnic o tècnica especialista en educació infantil que pot participar amb l'equip de mestres tutors del primer curs del segon cicle de l'educació infantil en el procés educatiu de l'alumnat, principalment en el desenvolupament d'hàbits d'autonomia i en l'atenció a les necessitats bàsiques.

Quant de temps assistirà l'alumnat a l'aula d'acollida?

L'alumnat nouvingut que s'incorpori a una aula d'acollida hi assistirà un màxim de 12 h setmanals. És important que, en el moment de planificar l'horari de l'alumnat, es vetlli per evitar que interfereixi en aquelles matèries que faciliten el seu procés de socialització.

A la vegada, es tindrà en compte que la presència de l'alumnat a l'aula d'acollida té un caràcter transitori ja que l'objectiu és que pugui integrar-se ràpidament a l'aula ordinària.

Evidentment, el procés d'acollida i d'aprenentatge de la llengua catalana no pot ser únicament una tasca tancada a les parets del centre educatiu, sinó que les ha de traspasar mitjançant activitats inserides en la vida quotidiana (activitats didàctiques arrelades en l'entorn, lúdiques, esportives, d'esbarjo...).

3.1.4. Professorat

El nombre de docents que intervé a l'aula, a banda del tutor o la tutora d'acollida, ha de ser reduït, ja que en una primera etapa de l'arribada de l'alumnat al nostre sistema educatiu cal que els referents siguin el més clars possibles.

Com es pot organitzar el funcionament de l'aula?

Com es pot organitzar el funcionament de l'aula?

Sigui quina sigui l'estratègia o forma d'organització que s'utilitzi, l'aula d'acollida ha de facilitar l'adaptació i la integració de l'alumnat a la dinàmica del centre i de la classe ordinària.

A l'aula d'acollida és bàsic garantir les **tasques específiques per a l'ensenyament de la llengua catalana**, tenint en compte que l'ensenyament i l'aprenentatge de la llengua ha de realitzar-se, en primer lloc, de forma intensiva, però també, des del principi, en el grup classe de referència.

Per aconseguir aquest objectiu podem emprar algunes pautes, com ara:

- Afavorir la cooperació entre tot l'alumnat. Els alumnes s'ajuden i aprenen els uns dels altres d'una forma més significativa sempre que treballen en equip. En aquests casos, en els quals l'ajuda i la sensibilització dels companys i de les companyes és tan important, el grup de treball pot constituir una bona estratègia per realitzar una tasca, projecte o activitat, no tan sols per aprendre llengua, sinó també per relacionar-se i adquirir continguts de caràcter actitudinal.
- Incorporar espais i estratègies a la gestió d'aula: racons, tallers, projectes, treball cooperatiu... que ajudin l'alumnat nouvingut a participar i que generin una dinàmica de corresponsabilitat en l'aprenentatge.
- Incorporar un tipus d'ambientació acollidora que faciliti els aprenentatges (rètols, murals, esquemes, mapes, imatges de temes estudiats o d'objectes i situacions d'utilitat).
- Incorporar un espai d'intercanvi de vivències i experiències de l'alumnat per afavorir-ne el coneixement mutu.

3.2. Metodologia

La metodologia de l'aula d'acollida ha de tenir en compte l'organització dels aprenentatges de manera globalitzada, l'existència d'activitats funcionals, el foment del treball cooperatiu i l'establiment de relacions personals positives.

Les característiques organitzatives de l'aula d'acollida i el progrés del seu alumnat en una segona llengua (o tercera en molts casos) comporten una pràctica educativa específica, que s'hauria de basar en els aspectes més forts de la pràctica educativa acumulada a Catalunya en el programa d'immersió lingüística (tot i tenir present que el nostre professorat actual no coneix la llengua d'una part important d'aquest nou alumnat)³.

Per tant, cal formalitzar unes relacions interpersonals alumnat-professorat en què l'alumnat s'ha de sentir reconegut en allò que aporta a l'escola (en el cas d'alumnat que tingui una llengua que no coneix el professorat aquest reconeixement ha de ser simbòlic, però hi ha de ser) i cal també possibilitar unes relacions afectives positives entre professorat i alumnat. Ambdós aspectes ajuden a crear les condicions per adquirir una nova llengua. En aquest sentit, **cal tenir present que és un procés lent, gradual i ple d'anades i tornades, per això el discurs del professorat, la seva forma d'expressió, ha de buscar en tot moment adaptar-se a les habilitats comunicatives del seu alumnat: implica una parla altament contextualitzada, activitats en forma de tasques, propostes metodològiques basades en els centres d'interès, en els racons o en els projectes, relacions interpersonals més individualitzades...** En definitiva, el resultat és que l'alumnat i el professorat negocien permanentment què es fa i què es diu a l'aula, de manera que la negociació dels significats —element clau del progrés escolar de l'alumnat— vertebrava tota l'activitat escolar.

S'ha de destacar, finalment, que el **treball de la llengua oral** és fonamental, ja que la majoria de l'alumnat nouvingut (tret del que viu en contextos sociolingüístics en què la presència social de la llengua catalana és molt alta) no té contacte amb la llengua del centre educatiu, ni a la seva família, ni al seu entorn social. Per això, en els primers moments d'incorporació al nostre sistema educatiu ha de prevaler la llengua oral, que es troba a la base del desenvolupament lingüístic necessari per abordar l'especificitat lingüística implicada en les activitats d'ensenyament i aprenentatge.

La metodologia d'immersió lingüística té unes bases teòriques que la defineixen:

- El marc teòric ha de ser compartit per tot el professorat del centre, que ha de conèixer i compartir els principis que regeixen l'aplicació de la immersió.
- Les famílies han de tenir clar el dret dels seus fills a compartir la riquesa lingüística de la societat catalana per tal que tothom tingui les mateixes oportunitats. S'ha d'assegurar, per tant, una acollida de les famílies a l'escola que garanteixi la comunicació i que faci possible un bon clima afectiu. En tot moment, s'ha de mantenir i explicitar molt de respecte per la llengua familiar de l'alumnat.

³ Vila, Ignasi (coord.); Aragonès, Núria; Palou, Juli; Siqués, Carina; Verdager, M. Teresa, i Vilà, Montserrat (2006). [Conclusions de la comissió "Nova immersió i canvis metodològics". Els programes de canvi de llengua de la llar a l'escola: aspectes metodològics i organitzatius](#). Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació i Universitats.

- S'han d'anar aplicant les estratègies didàctiques adequades a les necessitats reals de l'alumnat.
- S'han de concretar els contextos situacionals dins i fora de l'aula on es produeix l'adquisició de la llengua. El docent ha d'assegurar, des del primer dia, que l'alumnat té una adequada comprensió dels inputs a través d'un llenguatge molt contextualitzat i de suports no verbals, a l'aula, al pati, als passadissos...
- S'ha de treballar de forma acurada el disseny de les orientacions didàctiques que fomenten l'expressió oral i escrita. S'ha d'assegurar que les estratègies són molt variades per fomentar l'expressió de l'alumnat i que tot el professorat les aplica en la diversitat de situacions comunicatives de l'escola.
- És imprescindible l'atenció i l'afecte del docent amb l'alumnat per facilitar la comunicació i afavorir el progrés en el domini de la llengua. El docent ha d'aprofitar totes les situacions comunicatives i ha d'interactuar amb l'alumnat segons el seu nivell de competència lingüística, a fi d'afavorir-ne el progrés.
- Convé que el professorat ofereixi un bon model lingüístic i que sigui conscient que és un model en totes les situacions.
- Cal assegurar la continuïtat i la coherència d'aquestes estratègies metodològiques al llarg de l'educació infantil, primària i secundària. L'aprenentatge d'una nova llengua és un procés llarg i complex.

3.3. Pla de Suport Individualitzat

El [Pla de suport individualitzat \(PI\)](#) és un document que recull les valoracions i la presa de decisions dels equips docents —amb la participació de la família i de l'alumnat—, sobre la planificació de mesures, actuacions i suports per donar resposta a situacions singulars de determinats alumnes en tots els contextos en què es desenvolupa el projecte educatiu.

En el cas de l'alumnat d'origen estranger, s'ha d'elaborar un PI, per una banda, a l'alumnat nouvingut que s'incorpora tardanament al sistema educatiu a Catalunya i, per l'altra, a l'alumnat que ja no assisteix a l'aula d'acollida, però que encara necessita suport específic per accedir al currículum. Ambdós casos són considerats alumnat NESE (alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu) i cal tenir en compte que el seu PI haurà de ser revisat trimestralment fins assolir els objectius que s'han planificat.

Prèviament a l'elaboració del PI, s'ha de valorar si l'aplicació de les mesures i suports universals, que permeten flexibilitzar el context d'aprenentatge, és suficient per a la personalització dels aprenentatges en algunes de les àrees o matèries per a les quals s'està considerant l'aplicació d'un PI.

Per a l'elaboració del PI, els centres determinaran el model de document tenint en compte les diferents orientacions i propostes de [models del Departament d'Educació](#).

El PI s'ha d'elaborar en el termini màxim de dos mesos:

- Des de l'inici del curs acadèmic.
- Des de la incorporació de l'alumne o de l'alumna per trasllat de centre i/o perquè s'incorpora tardanament al sistema educatiu.
- Des del moment en què la CAEI (Comissió d'Atenció Educativa Inclusiva) en determini la necessitat.

Abans d'iniciar la redacció d'un PI cal seguir el procediment següent:

- Identificar les necessitats educatives, conjuntament amb l'equip docent, l'alumne i la família.
- Revisar la idoneïtat de les mesures i suports universals i addicionals que s'estiguin aplicant.
- Proporcionar a la CAEI la informació recollida. La CAEI valorarà la proposta i aprovarà l'elaboració, si escau.
- Informar l'alumne i la família de la proposta de PI. Els pares, mares o tutors legals i l'alumne han d'estar informats del procés i han de col·laborar en l'elaboració dels acords del PI i en el seguiment d'aquest.

El tutor o la tutora de l'aula ordinària, amb la col·laboració de l'equip docent, és el responsable de coordinar el PI i de fer-ne el seguiment. Amb el suport de la CAEI i especialment el dels especialistes d'educació especial i/o d'orientació educativa, o el del tutor o de la tutora de l'aula d'acollida, en redactarà els aspectes generals i comuns. La resta de docents redactarà la concreció del pla per l'àmbit, les àrees o les matèries de què en siguin responsables.

Correspon a la direcció dels centres, amb el vistiplau de la CAEI, o l'òrgan equivalent, aprovar el PI, vetllar per la coordinació i col·laboració dels professionals que hi intervenen, i pel seu compliment.

Tots els agents que intervenen en el procés d'elaboració disposaran o tindran accés a la informació del PI.

En la planificació, cal fomentar la col·laboració entre tots els implicats: l'alumne o l'alumna, el professorat, la família i, si escau, altres agents. Aquesta col·laboració genera confiança i ajuda al compromís d'assolir els acords comuns planificats.

El tutor o la tutora convoca i coordina les reunions per planificar el PI. És imprescindible el treball en equip i la revisió col·legiada. Ha de vetllar perquè es faci el seguiment del PI tant a les reunions d'equip docent i a les sessions d'avaluació amb tot l'equip docent, com en reunions específiques amb l'alumne o l'alumna, si escau, amb el professorat, amb la família i amb els altres agents i participants implicats (equips de logopedes, fisioterapeutes, orientadors, professional de l'EAP, equip ELIC, CRETDIC, CREDV, CREDA, CEEPSIR, UEC, CESMIJ...).

La coordinació ha de permetre que totes les persones que són responsables de donar resposta a les necessitats educatives de l'alumnat puguin:

- Identificar quines són les *característiques personals i els aprenentatges previs* a partir dels quals es poden construir els nous aprenentatges.
- Identificar quins són els *elements del context escolar* o de l'*acció educativa* que afavoreixen situacions valuoses d'aprenentatge i de relació per a l'alumnat.

- *Identificar i analitzar informació i observacions en diferents contextos sobre l'alumnat i el seu aprenentatge.*
- *Plantejar una valoració psicopedagògica, si escau.*
- *Compartir les metodologies i les organitzacions del context d'aprenentatge que tenen incidència directa en els processos d'aprenentatge.*
- *Ajustar i consensuar les mesures i suports a les necessitats de l'alumnat.*
- *Identificar els criteris d'avaluació referents a l'assoliment del currículum competencial en relació a les necessitats educatives de l'alumnat.*

La finalitat del seguiment és ajustar les mesures i els suports planificats al PI en relació amb el progrés en l'aprenentatge de l'alumnat per valorar la seva idoneïtat i eficàcia de manera periòdica en la seva aplicació.

En el document ha de quedar constància dels temes tractats i dels acords o canvis que es plantegen al llarg del curs en les reunions corresponents. Atenent a la normativa establerta a la [Llei de protecció de dades](#), la informació pot ser recollida en reunions presencials o bé en documents compartits, correus electrònics i altres suports per a la comunicació.

El PI, en ser un document viu, comporta un procés d'actualització, adaptació i millora. Trimestralment, serà íntegrament revisat per valorar la seva funcionalitat, enriquir els criteris comuns i esmenar les mesures i suports que, eventualment, no hagin funcionat, en el termini pactat i de manera periòdica i, com a mínim, cada curs escolar, i es recomana anar-lo valorant i ajustant en cada comissió d'avaluació o quan es consideri necessari.

Quan la revisió del procés d'elaboració es realitzi al final d'un nivell o curs i, sobretot, al final d'una etapa educativa, la CAEI o l'òrgan equivalent, recollirà orientacions i recomanacions per als professionals que han de treballar amb l'alumnat en el nou nivell, curs o etapa. En el supòsit de trasllat de l'alumne o l'alumna a un altre centre educatiu, aquestes orientacions i recomanacions acompanyaran el darrer PI que haurà de ser lliurat al tutor o la tutora o a la direcció del centre receptor.

L'alumnat amb un pla de suport individualitzat **ha de ser avaluat**, en les reunions d'avaluació del seu grup, **en referència amb els criteris d'avaluació descrits en el seu PI**. Aquesta avaluació, que pot tenir diversos graus d'assoliment, s'ha d'expressar en els mateixos termes que per a la resta de l'alumnat, tenint en compte que, en aquest cas, els criteris de referència seran els del PI.

D'acord amb la normativa vigent a l'educació primària i l'ESO, com a mínim un cop per trimestre el tutor o la tutora ha d'informar per escrit les famílies de l'evolució dels aprenentatges de l'alumne o l'alumna i, també de les habilitats de relació i socialització.

Aquests informes han d'incloure valoracions qualitatives individualitzades per orientar la família i ajudar en la millora dels aprenentatges, i els aspectes relacionals i de socialització amb la participació de totes les parts implicades. Tenint en compte que parlem d'alumnes d'origen estranger, és especialment important incloure-hi informació relacionada amb els aspectes emocionals i el procés migratori, així com, en el cas d'alumnes de nova incorporació al sistema educatiu, els relatius al procés d'acollida inicial.

A l'informe trimestral s'ha de fer constar explícitament que els criteris d'avaluació són inferiors o superiors als del curs corresponent i, si és el cas, quines àrees o matèries no s'avaluen. És molt important assegurar-se que totes les persones implicades en l'educació de l'alumnat, incloent-hi la família, entenen quins són els criteris a partir dels quals s'ha avaluat i quines repercussions pot tenir aquest fet en la seva escolarització.

3.4. Avaluació

L'avaluació dels processos d'aprenentatge de l'alumnat nouvingut es duu a terme en relació amb els objectius establerts en el seu PI. L'avaluació és contínua, amb observació sistemàtica i visió global del seu progrés d'aprenentatge, integrant les aportacions i les observacions efectuades en cada una de les àrees pels diferents docents que les imparteixen.

Mitjançant una avaluació trimestral es recull:

- El procés d'adquisició de la llengua.
- La integració de l'alumne o l'alumna.
- El progrés en les diferents àrees cursades.

El tutor o la tutora del grup classe ordinari, com a responsable del seguiment de l'alumnat, vetlla especialment pel progressiu assoliment de les competències bàsiques de l'alumnat nouvingut.

4. Formació i assessorament als centres amb aula d'acollida

4.1. Formació

4.1.1. Itinerari formatiu adreçat al professorat

- **Itinerari formatiu troncal**, que ofereix les estratègies d'organització i gestió de l'aula d'acollida en el centre educatiu i consolida l'aplicació metodològica d'ensenyament de la llengua catalana com a segona llengua en contextos de diversitat lingüística i cultural.

El professorat nomenat com a tutor d'una aula d'acollida de continuïtat es compromet a seguir aquest itinerari formatiu que s'oferirà telemàticament des de Serveis Centrals⁴ i que es complementarà des dels diferents Serveis Territorials.

- **Formació inicial de nous tutors** (Procés d'acollida i integració de l'alumnat nouvingut. Organització del suport d'atenció i estratègies d'aprenentatge intensiu de la llengua.)
- **L'acollida en contextos de diversitat lingüística i cultural** (Societat d'acollida i nous entorns. El procés d'acollida. La diversitat lingüística i cultural en les activitats d'aprenentatge. L'adquisició d'una nova llengua.)
- **Didàctica del català com a segona llengua per alumnat nouvingut** (Diversitat lingüística a l'aula i aprenentatge de llengües: la competència plurilingüe. Factors que intervenen en l'aprenentatge d'una segona llengua. Organització del currículum: marc curricular i MEQR. Orientacions metodològiques per a l'aprenentatge de segones llengües: l'enfocament comunicatiu. La planificació dels aprenentatges: la programació de continguts. El seguiment i l'avaluació dels aprenentatges.)
- **Estratègies de suport a l'aprenentatge de l'alumnat d'origen estranger a l'aula ordinària** (La llengua, base de tots els aprenentatges. El tractament integrat de llengua i continguts (TILC). Estratègies per proporcionar suports a l'alumnat nouvingut en l'aprenentatge de les àrees i matèries no lingüístiques. Sistematització de la tasca docent en aules amb diversitat lingüística i cultural. Metodologies que afavoreixen els aprenentatges de l'alumnat nouvingut: el treball cooperatiu. L'avaluació.)

⁴ Aquestes activitats formatives es prioritzaran per al professorat compromès amb la gestió de les AA de continuïtat, seran telemàtiques i es complementaràn amb laboratoris metodològics monogràfics presencials.

- **Itinerari formatiu complementari adreçat al professorat**, que ofereix estratègies metodològiques d'ensenyament de la llengua catalana com a segona llengua en contextos de diversitat lingüística i cultural, i d'acollida emocional. Es complementarà amb formació sobre dol migratori a partir de monogràfics amb referents culturals que ens permetin analitzar els diferents processos migratoris.
 - **Aprentatge competencial: el treball per tasques a secundària** (El treball per tasques comunicatives com una metodologia per aprendre llengua. El treball interdisciplinari i globalitzador coordinat entre l'àrea de llengua i d'altres àrees del currículum. Les fases de les tasques a l'aula, enfocades cap a un producte comunicatiu.)
 - **El tractament de la diversitat lingüística en un centre educatiu** (La diversitat de procedències de l'alumnat del sistema educatiu a Catalunya. La fragilitat i la importància de la llengua familiar. Polítiques de manteniment de les llengües d'origen. La diversitat lingüística en el currículum. Recursos per treballar la diversitat lingüística i cultural a l'aula.)
 - **Acollida i acompanyament de l'alumnat migrant i refugiat. El dol migratori** (Implicacions del desplaçament forçat i els seus impactes en l'educació i la integració d'infants i famílies en el país receptor. Etapes del procés migratori i de refugi, així com les conseqüències per als qui l'experimenten. El paper del professorat en l'acompanyament emocional dels infants migrants i refugiats.)
 - **Estratègies d'acollida emocional per a una escola intercultural. Del jo al nosaltres** (L'expressió de sentiments i emocions a través de la llengua oral i escrita i dels llenguatges plàstic i teatral. Acompanyar el procés de dol migratori de l'alumnat nouvingut, així com d'altres tipus de dol de tot l'alumnat. L'educació intercultural dins i fora de la comunitat educativa.)

4.1.2. Formació per als centres educatius

- **Itinerari formatiu complementari adreçat a centres educatius**
 - **Educació Intercultural: fonaments teòrics i aplicació en el centre docent** (Treballar amb la diversitat en un sentit general i amb la diversitat cultural en particular des de l'àmbit educatiu. Pautes per a la planificació i realització d'intervencions educatives en el marc del centre educatiu.)
 - **Les altres literatures universals** (Ampliar les lectures habituals amb obres d'autors de procedència no europea. Aplicar estratègies d'educació intercultural a partir de la competència literària. Desenvolupar seqüències didàctiques sobre les lectures de les obres proposades.)
 - **Llenguajocs. Aprendre català a partir del joc** (Recursos variats per aplicar noves fórmules amb enfocaments més lúdics en l'ensenyament de la llengua catalana i en els aspectes socials i culturals que hi estan relacionats per tal de potenciar, principalment, la participació, l'aprenentatge i la creativitat de l'alumnat. El joc com a eina clau per ensenyar llengua i aspectes socials i culturals que hi estan relacionats.)

4.2. Assessorament

Per afavorir la posada en funcionament de l'aula d'acollida, a banda de les dotacions de recursos, s'ofereixen, des dels diferents serveis territorials, activitats de formació als professionals que intervenen en l'acollida de l'alumnat nouvingut i, més específicament, al tutor o a la tutora d'aula d'acollida.

El disseny d'aquest conjunt d'activitats es proposa ajudar els centres en el seu procés de transformació i es concreta en diferents tipus i formats segons el territori.

Els centres disposen, a més, d'assessorament periòdic per part dels professionals dels equips LIC dels serveis educatius.

En el cas dels centres que posen en funcionament una aula d'acollida, l'assessor o l'assessora LIC els orienta sobre metodologies, recursos i materials i aporta criteris per a l'avaluació, a fi d'aprofitar al màxim les possibilitats que ofereix el recurs.

A banda d'aquesta tasca, els assessors i les assessores col·laboren i assessoren en diversos aspectes entre els quals destaquen:

- L'elaboració del Pla d'acollida i i del Projecte lingüístic.
- La sensibilització, promoció i consolidació de la llengua catalana com a eix vertebrador d'un projecte plurilingüe.
- La modelització adreçada al professorat i la seva planificació.
- El treball tutorial amb l'alumnat nouvingut o amb risc de marginació per a la seva integració al grup.
- Les estratègies metodològiques d'immersió lingüística.
- La sensibilització, promoció i consolidació de l'educació intercultural.
- La formació permanent del professorat.

En el cas dels centres educatius amb un alt nombre d'alumnes procedents d'un procés migratori, poden sol·licitar a l'equip d'assessorament LIC participar del programa **ESAM - Estratègies de suports a l'aprenentatge de l'alumnat d'origen estranger en totes les àrees i matèries**, que ofereix formació i assessorament sobre estratègies per proporcionar suports a l'alumnat nouvingut en l'aprenentatge de les àrees i matèries no lingüístiques.

5. Recursos i materials

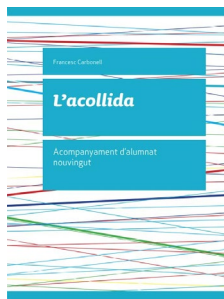
Per facilitar les funcions de l'aula d'acollida, a més de la formació i de l'assessorament dels tutors i de les tutores de l'aula d'acollida, el Departament d'Educació ha editat o ha promogut l'edició de materials didàctics, de manuals de reflexió i de llibres d'informació.

5.1. Oferir una atenció personalitzada de qualitat

5.1.1. L'acollida

Una de les primeres funcions del centre educatiu que acull l'alumnat nouvingut és proporcionar-hi una acollida de qualitat, a l'alumnat i a la seva família.

Cada centre ha de definir en el **Pla d'acollida** quins són els protocols que se seguiran, quines estratègies s'aplicaran i quins recursos personals s'hi destinaran. En aquest document s'han de posar les bases perquè l'alumnat i les seves famílies es trobin acceptats i acompanyats des del primer moment.

El llibre de Francesc Carbonell, [L'Acollida. Acompanyament d'alumnat nouvingut](#), orienta sobre com realitzar una acollida de qualitat, en sentit ampli —a totes les persones que formen la comunitat educativa— però especialment a l'alumnat nouvingut i a les seves famílies. Un dels aspectes que es tracta és la importància del component actitudinal del professorat i de la resta de membres de la comunitat educativa.

5.1.2. Reconeixement de la llengua familiar

Les llengües no curriculars, en especial quan són llengües de l'alumnat i de les famílies d'origen estranger, tenen un paper integrador i d'equitat a través de la sensibilització, el respecte, el reconeixement i l'obertura cap a l'aprenentatge de totes les llengües. Igualment, el seu ensenyament formal, com a matèria optativa dins del currículum o com a activitat extraescolar, contribueix a augmentar el nombre de llengües estrangeres que l'alumnat pot aprendre i acreditar, i a incrementar la riquesa cultural i la competitivitat de la nostra societat.

Reconèixer les llengües d'origen és crucial per afavorir l'aprenentatge d'una llengua minoritzada per diverses raons:

- **Preservació cultural:** les llengües són portadores de la cultura d'una comunitat. En reconèixer i preservar la llengua d'origen es contribueix a mantenir viva la riquesa cultural de la comunitat.
- **Identitat:** l'ús i la preservació de la llengua d'origen ajuden a les persones a connectar-se amb les seves arrels i a desenvolupar un fort sentit d'identitat cultural.

- **Vincle familiar:** en molts casos, les llengües minoritzades són les llengües d'origen de les famílies. En afavorir aquestes llengües es facilita la comunicació i el vincle entre membres de la família i altres membres de la comunitat.
- **L'aprenentatge de llengües secundàries:** coneixent la llengua d'origen, els individus poden tenir una base més sòlida per aprendre altres idiomes, incloent-hi la llengua majoritària del context en què es troben. Hi ha estudis que han demostrat que l'alumnat que té una base sòlida en la seva llengua d'origen té més èxit en l'aprenentatge de llengües addicionals. Això pot ajudar-los a assolir millors resultats acadèmics de manera global.
- **Preservació de la diversitat lingüística:** la preservació de les llengües d'origen contribueix a mantenir la diversitat cultural i lingüística global. Aquesta diversitat és valuosa per a tota la humanitat.

La valoració i el reconeixement de les llengües i cultures d'origen són aspectes importants en un entorn educatiu per promoure la diversitat i la inclusió. A continuació es mostren algunes tasques que es poden realitzar des del centre educatiu per aconseguir aquest objectiu:

- **Programa de Llengua i Cultura d'Origen:** establir un programa que permeti l'alumnat mantenir i desenvolupar les seves llengües i cultures d'origen. Això pot incloure classes de llengua, activitats culturals i altres iniciatives.
- **Recursos multilingües:** proporcionar recursos educatius en diverses llengües per assegurar que l'alumnat se senti representat i tinguin accés a materials que reflecteixin la seva cultura i història.
- **Activitats culturals i celebracions:** organitzar esdeveniments culturals i celebracions que destaquin la diversitat present a l'escola. Poden incloure festes culturals, espectacles i altres activitats que promouen la comprensió i l'apreciació mútua.
- **Formació del professorat:** proporcionar formació al professorat perquè estigui informat i sigui sensible a les qüestions relacionades amb la diversitat lingüística i cultural. Això inclou estratègies per acomodar les diferents necessitats de l'alumnat.
- **Intercanvis culturals:** fomentar intercanvis culturals i de llengua entre l'alumnat. Es poden dur a terme mitjançant projectes de correspondència, viatges d'estudi o altres oportunitats que permetin l'alumnat interactuar amb altres estudiants amb antecedents culturals diferents.
- **Programa de mentorat:** establir un programa de mentorat en què l'alumnat més antic ajudi el més nou en la integració i a connectar-se amb les seves pròpies cultures d'origen dins de l'entorn escolar.
- **Festivals i celebracions culturals:** celebrar festivals i dies importants de diferents cultures i fomentar la participació activa de l'alumnat i de les seves famílies.
- **Col·laboració amb la comunitat:** col·laborar amb la comunitat local per establir vincles amb altres institucions, organitzacions i recursos que puguin enriquir la comprensió i l'apreciació de les diverses llengües i cultures.
- **Incorporació de continguts multiculturals:** assegurar que els materials d'estudi reflecteixin la diversitat de llengües i cultures, incorporant exemples i continguts d'orígens diversos.
- **Espais de diàleg i participació:** crear espais de diàleg on l'alumnat pugui compartir les seves experiències i expressar les seves identitats culturals, i fomentar la participació i la comprensió entre els membres de la comunitat educativa.

Implementant aquestes iniciatives, les institucions educatives poden promoure un ambient inclusiu i respectuós cap a la diversitat lingüística i cultural, per ajudar l'alumnat a valorar i mantenir les seves pròpies identitats.

5.1.3. Coneixement de les característiques de les llengües de l'alumnat nouvingut

El coneixement de les característiques de les llengües de la nova immigració permet interpretar les errades o aproximacions que fa l'alumnat quan aprèn la llengua catalana.

Saber amb quines dificultats es trobarà l'alumnat quan aprèn català permet ajustar els continguts que s'han d'ensenyar i el tipus d'activitats.

[Col·lecció Llengua, immigració i ensenyament del català](#)

5.1.4. Coneixement dels processos de socialització de diversos grups culturals

Una de les demandes més freqüents dels professionals que treballen la diversitat cultural és la necessitat de tenir recursos i materials, reflexius i d'aplicació a l'aula, per gestionar la diversitat sociocultural. En aquesta línia disposem d'una sèrie de volums on es tracten processos de socialització d'infants i joves dels principals col·lectius de nouvinguts presents al nostre país.

[Vinguts del centre del món](#)

[L'Omar i l'Aixa](#)

[Identitats](#)

5.1.5. Coneixement de l'escolarització prèvia de l'alumnat

Per tal de conèixer el bagatge acadèmic de l'alumnat nouvingut, és important tenir coneixement del [sistema educatiu del país d'origen](#) de l'alumnat i l'estil d'ensenyament i d'aprenentatge que s'hi aplica (ensenyament memorístic, processual o crític, permissiu o rígid, paper de la llengua oral, activitats "tradicionals" o lúdiques...).

Conèixer aquestes característiques permet entendre reaccions d'alguns infants i joves i de les famílies davant de pràctiques o d'estils d'aprenentatge que s'allunyen de les pràctiques educatives que han viscut.

També és molt important saber el grau d'escolarització de l'alumnat nouvingut. Per aquest motiu, s'ofereixen [proves inicials en les llengües de l'alumnat](#) que tenen més presència al nostre sistema educatiu.

Tota aquesta informació permetrà elaborar, d'una forma més ajustada, els plans de suport individualitzats de cada alumne (PI).

5.2. Aprenentatge inicial de la llengua

La segona gran funció de l'aula d'acollida és iniciar l'alumnat nouvingut en l'aprenentatge de la llengua catalana (llengua vehicular i d'aprenentatge del nostre sistema educatiu).

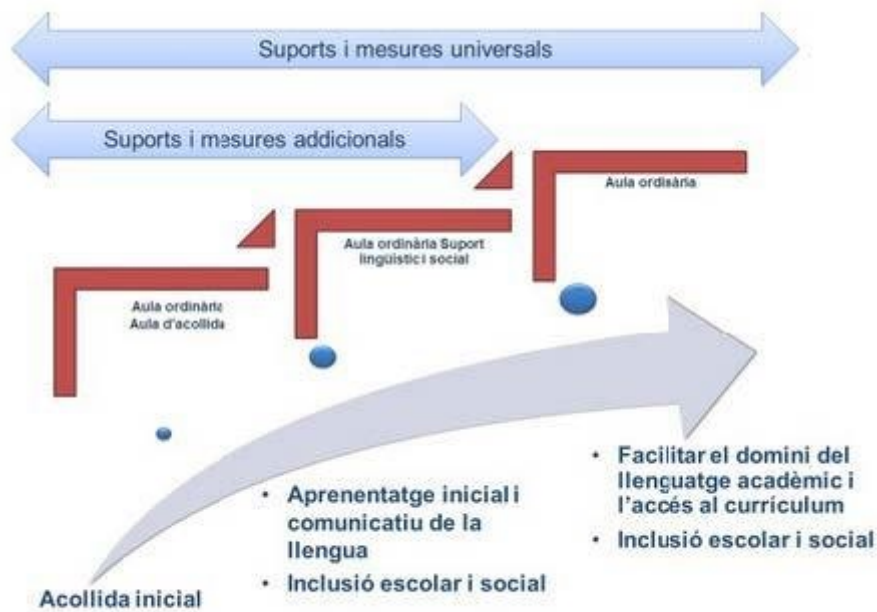
Quins continguts es treballen a l'aula d'acollida?

Tal com s'ha esmentat anteriorment, s'hi treballa l'aprenentatge de la llengua catalana (nivell A1 i A2 segons el [Marc europeu comú de referència per a les llengües: aprendre, ensenyar, avaluar](#)), així com el treball preparatori dels continguts necessaris per al seguiment de les diverses àrees curriculars.

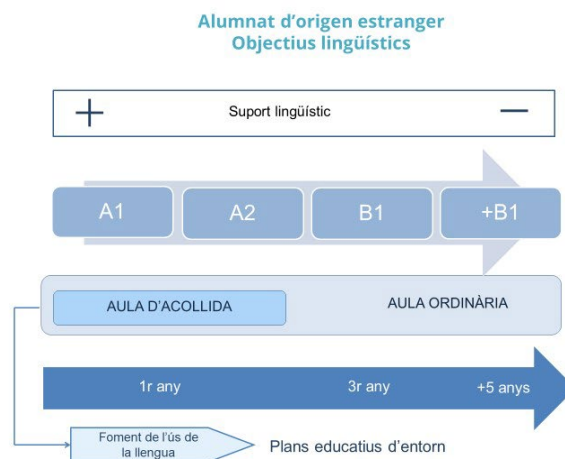
Com en la primera de les funcions, la responsabilitat d'aquesta tasca no és únicament de l'aula d'acollida, cal la implicació de tot el professorat.

5.2.1. Els nivells de llengua

Per tal d'atendre l'alumnat d'origen estranger, el sistema educatiu català configura un itinerari que passa per l'**acollida inicial**, l'aprenentatge intensiu de la llengua catalana a l'**aula d'acollida** amb l'inici del procés d'inclusió escolar i social, i la incorporació progressiva de l'alumne a l'aula ordinària a partir del **suport lingüístic i social**.

Es considera que l'alumne o l'alumna ha d'assolir un **nivell A2 a l'aula d'acollida**, i que necessitarà suports específics, com a mínim, fins a superar el nivell B1. Tot i això, un cop superat aquest nivell s'ha de continuar tenint en compte la necessitat de personalitzar els aprenentatges en funció de les necessitats de l'alumnat. A mesura que el nivell de llengua millora, el suport lingüístic específic disminueix.

El domini de la llengua dels aprenentatges és un procés llarg i, conjuntament amb l'aprenentatge dels continguts curriculars dels diferents àmbits, és responsabilitat de tot el professorat. El fet que sigui un procés llarg no treu que calgui implementar mesures metodològiques i organitzatives que afavoreixin l'èxit de l'alumnat i el seu progrés acadèmic de la manera més eficient i ràpida possible.

És important saber [què s'ha d'ensenyar i quins continguts de llengua s'han de programar](#). Per tant, en un primer moment, els continguts de català que s'ensenyen a l'alumnat nouvingut tenen l'objectiu de poder satisfer les necessitats comunicatives més immediates, tant en l'àmbit escolar com en l'àmbit social.

Quins materials es poden d'utilitzar?⁵

És important que s'utilitzi el ventall més extens possible de material en tot tipus de suport (paper, informàtic, audiovisual...).

S'ha de vetllar perquè sigui un material interactiu que afavoreixi la participació de l'alumnat en el procés d'aprenentatge.

Com a material bàsic, es pot remarcar:

- **Biblioteca d'aula** que comptarà amb diccionaris en diverses llengües, enciclopèdies, revistes, llibres que tinguin relació amb les diferents cultures en aspectes socials, estètics, literaris, etc.
- **Racó amb recursos informàtics:** dispositius digitals amb programes per a l'aprenentatge de la llengua, internet, programes didàctics d'ensenyament de les matemàtiques, socials, educació per a la salut...
- **Mediateca:** l'ús de suports audiovisuals, fonamentals en l'ensenyament de les llengües, tindran aquí una rellevància especial. És convenient nodrir la mediateca de documents sobre l'entorn, la ciutat o el poble d'acollida, sobre els costums i el temps lliure, etc.
- Jocs, làmines i material manipulable per afavorir la interacció entre l'alumnat.
- Mapes, treballs de l'alumnat, cartells, etc. que en diferents murals i parets il·lustraran l'espai.

5.2.2. Materials i recursos per facilitar la comunicació

Una de les dificultats que s'ha de vèncer en un primer moment és la manca de comunicació. A part d'altres recursos, ens pot ser útil tenir lèxics visuals.

En aquests lèxics, a més d'oferir un corpus lèxic bàsic, també s'hi recullen expressions escolars sobre el funcionament i organització dels centres i de les àrees curriculars.

També existeixen vocabularis visuals i auditius en línia. S'hi pot accedir mitjançant l'[Edu365](#).

⁵ Trobareu més informació al respecte en aquest [enllaç](#).

5.2.3. L'ensenyament de la llengua oral

En l'ensenyament d'una segona llengua, la llengua oral és prioritària. A les aules d'acollida, la planificació de la majoria de les activitats ha de seguir l'**enfocament comunicatiu**. És a dir, s'han de planificar activitats perquè l'alumnat incorpori els exponents lingüístics que permetin satisfer les funcions comunicatives descrites al nivell de llengua A1 i A2.

Les activitats de llengua oral, doncs, han d'afavorir la interacció entre parlants i han de facilitar contextos comunicatius on l'alumnat pugui simular i reproduir les estructures que està aprenent.

Un dels recursos que permet planificar activitats d'aquest tipus són els [referents visuals](#) que tenen funcions diverses:

- Compartir la representació de la realitat.
- Afavorir la comprensió.
- Potenciar la memorització.

En una aula d'acollida, tant si és de primària com de secundària, és important disposar de materials manipulatius i jocs de taula que:

- Afavoreixen el treball autònom i en grup.
- Permeten reforçar continguts de lèxic, d'estructures...
- Permeten la repetició perquè les situacions de joc són diferents cada cop que s'hi juga.
- Donen seguretat a l'hora d'utilitzar els exponents lingüístics perquè estan ritualitzats.
- Promouen la interacció entre l'alumnat.

Un altre recurs per treballar la llengua oral és la incorporació a les aules d'acollida de l'activitat de teatre. A partir d'un guió teatral, el professorat pot planificar una sèrie d'activitats que abasten molts aspectes de la llengua (comprensió oral i escrita, lectura expressiva —entonació, dicció... —, expressió oral, memorització de lèxic i estructures dins un context comunicatiu, treball dels gestos i el llenguatge corporal...). A més, el teatre facilita tractar continguts socioculturals i permet també cohesionar el grup.

5.2.4. L'ensenyament de la llengua escrita

Si en l'apartat anterior s'ha dit que en l'ensenyament d'una segona llengua treballar l'oralitat és prioritari, cal matisar que en el context escolar, especialment a l'ESO, s'ha d'incorporar ben aviat el treball de llengua escrita. Al mateix temps que aprèn una llengua, l'alumnat nouvingut ha d'adquirir els continguts curriculars de les àrees, els quals es vehiculen normalment mitjançant la llengua escrita. Tampoc no es pot obviar que una petita part de l'alumnat

s'incorpora al nostre sistema educatiu sense haver estat escolaritzat i no ha seguit cap procés d'alfabetització.

Pel que fa a l'ensenyament de la llengua escrita es poden distingir diverses situacions:

- Alumnat que ha d'iniciar un procés d'alfabetització.
- Alumnat que comparteix l'alfabet llatí, però que hi ha certs desajustaments entre les correspondències entre les grafies i els sons del sistema gràfic català i el de la seva llengua d'escolarització.
- Alumnat que no coneix l'alfabet llatí, però que la seva llengua escrita té una base alfabètica.
- Alumnat que no comparteix el sistema d'escriptura alfabètic.

Aquesta diversificació de situacions i processos fa que la planificació de l'ensenyament de la llengua requereixi seqüències diferents.

L'ús de quadres de correspondències dels diferents alfabetos pot accelerar el procés de transferència de les correspondències grafofòniques. També és molt útil tenir a l'aula un referent amb totes les lletres i els dígrafs del sistema gràfic català amb les corresponents realitzacions fonètiques.

Per tal d'oferir a l'alumnat que ha superat el procés lectoescriptor uns textos escrits adequats al seu nivell lingüístic i als interessos propis de la seva edat, s'ha impulsat la publicació de textos de nova creació adaptats a les característiques d'aquest alumnat i textos d'autors clàssics.

Els llibres d'autors clàssics adaptats lingüísticament permeten treballar una mateixa obra amb alumnat amb un nivell de llengua diferent. L'alumnat accedeix al text des del nivell de llengua que posseeix. D'aquesta manera, es pot plantejar un treball de la literatura des d'un model inclusiu.

El fet de tenir una biblioteca a l'aula d'acollida amb textos aplanats lingüísticament afavoreix que l'alumnat pugui reforçar l'aprenentatge de la llengua al seu ritme i que no hagi de perdre uns hàbits lectors que potser ja havia desenvolupat en l'escolarització prèvia.

La llengua escrita a l'aula d'acollida pot tenir, a més, la funció de reforç a l'adquisició de la llengua oral. En molts dels materials que s'han publicat i que s'han difós, la llengua escrita té aquest tractament.

Mitjançant la llengua escrita, també es planifiquen activitats de morfosintaxi. Les característiques d'aquesta habilitat (segmentació, manipulació, visualització...) permeten poder reflexionar sobre aspectes del funcionament de la llengua que des de la llengua oral seria molt difícil de fer.

5.2.5. L'aplicació de les TAC

Des de la creació de les primeres aules d'acollida, el Departament d'Educació ha disposat que les noves tecnologies hi siguin presents, tant per treballar la llengua oral com per treballar la llengua escrita. Fer ús de les noves tecnologies amb programari adequat per aquest alumnat permet:

- diversificar les tasques de l'alumnat,
- establir diversos tipus d'agrupament,
- proporcionar activitats ajustades als diferents nivells,
- establir cerques d'informació,
- fer activitats en línia,
- fer presentacions de treballs que després poden compartir amb la resta de companys (combinació text, imatge, àudio),
- reproduir contingut audiovisual, i
- enregistrar i reproduir activitats de llengua oral.

Cal potenciar, també, fer ús d'aplicacions interactives que faciliten la interrelació de les diverses habilitats lingüístiques. Aquest és el plantejament que hi ha darrere de la sèrie [Vincles](#), el [Galí](#) i les [làmines interactives](#), on l'alumnat podrà treballar la llengua oral i la llengua escrita.

5.3. Pas del llenguatge comunicatiu al llenguatge acadèmic

Per ajudar l'alumnat a adquirir el llenguatge acadèmic que els facilitarà l'accés al currículum ordinari es pot:

- Anticipar continguts que després es treballaran a l'aula ordinària. D'aquesta manera els infants i els joves poden seguir sense tantes dificultats els continguts que treballen els companys i les companyes.
- Disposar de lèxics curriculars de les diverses àrees en les llengües de l'alumnat nouvingut. Així l'alumnat pot transferir els conceptes que ja havia adquirit en la seva escolarització prèvia a la nova llengua.
- Facilitar unitats didàctiques adaptades (amb un llenguatge senzill i amb molt suport visual, tant d'imatges com d'esquemes que afavoreixin la comprensió).

6. Proves d'avaluació final de l'aula d'acollida

Des de l'inici de la implementació de les aules d'acollida (curs 2004-2005), s'han aplicat instruments d'avaluació per tal de valorar el grau d'assoliment de dos objectius essencials pel que fa a l'alumnat nouvingut d'origen estranger: d'una banda, garantir-ne la integració⁶ al medi escolar i, d'altra banda, assegurar-ne l'aprenentatge intensiu de la llengua catalana.

Tenint en compte aquests dos objectius, les proves d'avaluació de les aules d'acollida esdevenen per al centre educatiu una eina fonamental per valorar com s'estan duent a terme tant el procés d'integració escolar com l'aprenentatge de la llengua i, de forma especial, quin ha estat l'impacte de l'aula d'acollida com a recurs d'acceleració d'aquests dos processos. A partir d'aquesta valoració, es pot reestructurar i reorientar, si escau, aquest i altres recursos encaminats a generar un entorn efectiu per facilitar a l'alumnat nouvingut autonomia personal i social i accés als currículums escolars.

Tots els centres educatius que atenen alumnat nouvingut d'origen estranger, disposin o no de dotació específica d'aula d'acollida, poden fer ús d'aquestes proves com un instrument més que permeti, a tot l'equip docent, valorar el progrés del seu alumnat en l'adquisició de la llengua catalana i en la integració al nou entorn escolar.

El resultat d'aquestes proves demanarà una anàlisi acurada on sorgiran qüestions, preguntes i dubtes que ens duran a revisar quins aspectes ens cal millorar, i haurem de formular-los en objectius concrets de caire metodològic que requeriran d'una reflexió pedagògica en el si de l'equip docent que atén l'alumnat nouvingut d'origen estranger. Aquest equip docent és qui haurà de decidir les estratègies futures que s'utilitzin a l'aula (d'acollida i ordinària) i també les estructures organitzatives de suport que caldrà desplegar des del centre educatiu.

En aquest sentit, tant el procés d'anàlisi dels resultats de les proves com les decisions que es prenguin al final han d'anar orientades als objectius ja esmentats: aconseguir una millora en el procés d'integració escolar i en l'adquisició del nivell de la llengua d'aprenentatge.

6.1. Integració escolar

L'objectiu és proporcionar uns instruments que permetin comprovar si les percepcions que té l'alumnat nouvingut pel que fa a les seves relacions amb els companys i les companyes i les persones adultes que participen en el nou entorn li faciliten afrontar el procés d'escolarització amb seguretat emocional i amb possibilitats d'èxit acadèmic.

Es tenen en compte quatre aspectes:

⁶ En aquest context, parlem d'integració per fer referència al procés que ha seguit l'alumne/a, posant l'accent en l'adaptació de l'alumnat al centre i a l'entorn. A partir dels resultats, cada centre educatiu podrà analitzar els suports necessaris que hagi pogut facilitar a l'alumnat perquè pugui participar del programa del mateix.

- Adaptació al medi escolar, en relació amb el coneixement bàsic del centre (espais, horaris, hàbits i normes de convivència...) i el grau de socialització que s'ha assolit. L'objectiu és valorar si l'alumne o l'alumna és en condicions d'afrontar els processos d'ensenyament i aprenentatge i de socialització en les condicions adequades pel que fa als factors emocionals.
- Estratègies per a l'aprenentatge, per tal de determinar si l'alumnat té les estratègies bàsiques suficients (hàbits de treball, interès, atenció, capacitat de demanar ajut...) per afrontar les tasques escolars.
- Convivència i relació entre iguals, de manera que es puguin determinar els punts forts i els punts febles en la xarxa de relacions que ha establert l'alumnat nouvingut en el nou entorn escolar.
- Convivència i relació amb les persones adultes, especialment pel que fa a la interacció que s'ha establert amb el professorat (de l'aula d'acollida i de l'aula ordinària).

Tant a primària com a secundària, s'han previst els [instruments d'avaluació](#) següents:

- Una enquesta adreçada al tutor o a la tutora de l'aula d'acollida.
- Una enquesta adreçada al tutor o a la tutora de l'aula ordinària.
- Una enquesta adreçada a l'alumnat.

6.2. Llengua catalana

Els [instruments d'avaluació de llengua catalana](#) tenen com a objectiu avaluar el nivell de competència comunicativa que ha assolit l'alumnat que ha assistit a l'aula d'acollida o que ha rebut un ensenyament específic en aquesta llengua. Avaluen el nivell de llengua A2, segons els indicadors del MECR i d'acord amb l'enfocament comunicatiu per a l'aprenentatge de les segones llengües.

Per a aquest nivell A2, els objectius generals són:

- Comprendre frases i expressions utilitzades habitualment i relacionades amb temes propers a l'alumnat (informacions personals bàsiques, familiars, temps lliure, entreteniments, temes relacionats amb l'àmbit educatiu, entorn, etc.).
- Comunicar-se en situacions senzilles i habituals que exigeixen un intercanvi simple i directe d'informació sobre temes propers.
- Descriure, amb termes simples, aspectes de la seva experiència, entorn immediat i assumptes relacionats amb les necessitats bàsiques.

Seguint aquest plantejament, les proves avaluen per a primària i per a secundària els coneixements de llengua aplicats a les habilitats comunicatives productives (expressió oral i expressió escrita), receptives (comprensió oral i escrita) i interactives (conversa). A secundària, s'ha afegit un apartat que avalua l'aplicació d'habilitats comunicatives, que es refereix a la relació que es produeix entre les habilitats escrites i orals habituals en l'àmbit acadèmic.

En definitiva, són uns instruments que han de permetre al professorat fer una avaluació qualitativa. S'ha de tenir present, per tant, que aquesta prova ha de ser considerada com un element més en l'avaluació de l'alumnat, però no únic, ja que és l'equip docent corresponent qui ha de valorar els aprenentatges i el procés d'integració de l'alumnat i establir, segons el

model d'acollida del centre, les mesures organitzatives i pedagògiques que garanteixin l'escolarització més adequada en cada cas.

L'anàlisi de les puntuacions obtingudes per l'alumnat pot ajudar, bàsicament, a reorientar la intervenció docent: nombre d'hores d'assistència a l'aula d'acollida, habilitat lingüística sobre la qual s'ha d'intensificar l'ensenyament, revisió dels continguts que s'estan ensenyant a l'aula d'acollida (pas del llenguatge restringit o comunicatiu al llenguatge acadèmic...).

La superació d'aquesta prova no implica necessàriament l'abandonament total de l'aula d'acollida. El que fa és avaluar si l'alumne o l'alumna té el nivell de llengua suficient que li permet interaccionar amb l'entorn més immediat (àmbit escolar i social).